

รายงานการประชุม
คณะกรรมการที่ปรึกษาด้านวิชาการ
ครั้งที่ ๑/๒๕๕๗

วันศุกร์ที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๗ เวลา ๙.๐๐ - ๑๔.๐๐ น.
ณ ห้องประชุม ๑ ชั้น ๓ อาคารจามจุรี ๔ สำนักงานสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้มาประชุม

๑. ศ.ดร.คุณหญิง สุธาดา กิระนันท์		ประธานกรรมการ
๒. นางจีรารัตน์ บุญเพิ่ม	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสถิติ	กรรมการ
๓. ดร.อำไพ ทองธีรภาพ	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสถิติ	กรรมการ
๔. รศ.สำราญ มั่นทัพ	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสถิติ	กรรมการ
๕. ดร.ไมตรี วสันตวิงศ์	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารจัดการ	กรรมการ
๖. นาวาตรี ดร.วุฒิพงศ์ พงศ์สุวรรณ	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร	กรรมการ
๗. ดร.อาณัติ ลีมีคเดช	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร	กรรมการ
๘. นายวิบูลย์ ทัต สุทันธกิตติ	ผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ	กรรมการและ เลขานุการ
๙. นางสาวธัญญา เนตรแสงทิพย์	รองผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ	กรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ
๑๐. นางสาววิไลลักษณ์ ชูลิวิฒนกุล	รองผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ	กรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ

ผู้ไม่มาประชุม (ติดภารกิจ)

๑. ศ.ดร.ประชุม สุวัตถ์	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสถิติ	กรรมการ
๒. ดร.นพดล กรรณิกา	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสถิติ	กรรมการ

ผู้เข้าร่วมประชุม

สำนักงานสถิติแห่งชาติ

๑. นางพรรณวดี พรปฎิมากร	ผู้เชี่ยวชาญพิเศษด้านการขับเคลื่อนแผนแม่บทระบบสถิติฯ
๒. นางสาวกฤษณา จิรววัฒน์สถิตย์	ผู้อำนวยการสำนักบริหารจัดการระบบสถิติ
๓. นางกาญจนา ภูมาลี	ผู้อำนวยการกลุ่มมาตรฐานสถิติ
๔. นางสาววิไลรัตน์ อนันตพฤทธิ	ผู้อำนวยการกลุ่มประเมินคุณภาพสถิติทางการ
๕. นางสาวอารีรัตน์ กิตติสมบูรณ์สุข	ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบสถิติ
๖. นายอดิศักดิ์ คำพลงาม	นักวิชาการสถิติปฏิบัติการ
๗. ว่าที่ ร.ต.พินิจ ศรีมาลา	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

ทีมที่ปรึกษาจากมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

๑. รศ.ดร.สรชัย พิศาลบุตร	หัวหน้าโครงการพัฒนาข้อมูลสถิติและสารสนเทศของหน่วยงานภาครัฐ ๒๑ สาขา
๒. ผศ.ดร.สินธะวา คามดิษฐ์	หัวหน้าโครงการจัดทำแผนพัฒนามาตรฐานสถิติประเทศไทย พ.ศ.๒๕๕๗-๒๕๖๑
๓. ผศ.ดร.ธิวัตร ธิพรส	หัวหน้าโครงการพัฒนาจัดการคุณภาพสถิติทางการ

เริ่มประชุม เวลา ๐๙.๐๐ น.

ระเบียบวาระที่ ๑: เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ประธานกรรมการ (ศ.ดร.คุณหญิง สุธาดา กิระนันท์) กล่าวว่า ตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้แต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาด้านวิชาการ เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๔ และมีการปรับปรุงองค์ประกอบเมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๔ โดยมีองค์ประกอบคือ ศ.ดร.คุณหญิง สุธาดา กิระนันท์ เป็นประธานกรรมการ กรรมการประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสถิติ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารจัดการ และผู้ทรงคุณวุฒิด้านระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร โดยมีผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติเป็นกรรมการและเลขานุการ รองผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ คณะกรรมการฯ มีอำนาจหน้าที่ คือให้คำปรึกษาแนะนำด้านวิชาการ ในการผลิตและให้บริการข้อมูลสถิติอย่างทั่วถึง เป็นธรรม และเข้าถึงได้ง่าย เพื่อให้ทุกภาคส่วนได้ใช้ประโยชน์

มติที่ประชุม: รับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒: เรื่องเพื่อทราบ

กรรมการและเลขานุการ (นายวิบูลย์ทัต สุทันธกิตต์ ผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ) แจ้งว่าการประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาด้านวิชาการในครั้งนี้เป็นการประชุมครั้งแรก เนื่องจากต้องรอผลผลิตที่ได้จากการทำงานภายใต้การดำเนินการแปลงแผนแม่บทระบบสถิติฯ ที่ได้ดำเนินการมาแล้ว ๓ ปี และขอให้ผู้อำนวยการสำนักบริหารจัดการระบบสถิติ รายงานผลการดำเนินงาน ดังนี้

วาระที่ ๒.๑ การแปลงแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๘ สู่การปฏิบัติ

นางสาวกฤษณา จิรวัดน์สถิตย์ (ผู้อำนวยการสำนักบริหารจัดการระบบสถิติ) นำเสนอรายละเอียดที่สำคัญ ดังนี้

ระบบสถิติของประเทศไทยเป็นระบบกระจายงาน มีสำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.) เป็นหน่วยงานหลักในการผลิตสถิติจากสำมะโน/สำรวจ และหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ ผลิตสถิติตามภารกิจของหน่วยงาน ซึ่งข้อมูลมาจากการทะเบียน การสำรวจ การบริหารจัดการ ซึ่งในบางครั้งอาจเกิดความซ้ำซ้อนของข้อมูล และบางข้อมูลที่สำคัญจำเป็นแต่ยังไม่มีหน่วยงานใดจัดทำ เป็นต้น ประกอบกับพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕ กำหนดให้ สสช. ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางของรัฐในการบริหารจัดการระบบสถิติของประเทศ มาตรา ๖ (๑) กำหนดให้ สสช. มีหน้าที่ในการจัดทำแผนแม่บทเกี่ยวกับการดำเนินงานทางสถิติของรัฐ มาตรา ๖ (๒) มีหน้าที่จัดทำมาตรฐานสถิติเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ มาตรา ๖ (๕) ประสานงานและหารือร่วมกับหน่วยงานเพื่อจัดทำแผนกำหนดความรับผิดชอบในการดำเนินงานทางสถิติตามแผนแม่บทตาม (๑)

ดังนั้น แผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๘ จึงเป็นแผนแม่บทฉบับแรกในการ “บริหารจัดการระบบสถิติของประเทศ” ที่ได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๓ และคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในการแปลงแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๘ สู่การปฏิบัติเชิงพื้นที่ เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๔ มียุทธศาสตร์ ๓ ประการ คือ

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การบริหารจัดการระบบสถิติอย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานสถิติแห่งชาติได้ดำเนินการทั้งในระดับภารกิจ/ สาขา (กระทรวง กรม) และระดับพื้นที่ (จังหวัด/ กลุ่มจังหวัด) โดยมีกลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อน คือ คณะกรรมการจัดระบบสถิติประเทศไทย ๓ ด้าน (สังคม เศรษฐกิจ และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นประธาน กรรมการประกอบด้วย ปลัดกระทรวง ๑๙ กระทรวง เลขาธิการคณะกรรมการ

พัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเศรษฐกิจ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสังคม ผู้ทรงคุณวุฒิด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นกรรมการและเลขานุการ รองผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ คณะกรรมการฯ มีอำนาจหน้าที่ คือ ๑) กำหนดนโยบายด้านสถิติของประเทศ ๒) กำกับ ติดตามการดำเนินงานด้านสถิติของประเทศให้เป็นไปตามแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย ๓) รายงานความก้าวหน้าตามแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาระบบสถิติต่อคณะรัฐมนตรี โดยผ่านสำนักงานสถิติแห่งชาติ ๔) กำหนดนโยบายเกี่ยวกับงบประมาณ และการพัฒนาบุคลากรเพื่อสนับสนุนการดำเนินการตามแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย ๕) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการและผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม

มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

๑) ระดับภารกิจ (๒๑ สาขา)

ขับเคลื่อนโดยคณะอนุกรรมการสถิติรายสาขา จำนวน ๒๑ คณะ มีปลัดกระทรวงฯ ในสาขานั้นๆ เป็นประธาน รองผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นรองประธานฯ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นอนุกรรมการฯ และเลขานุการฯ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานสถิติแห่งชาติเป็นผู้ช่วยเลขานุการฯ มีผลลัพธ์ที่สำคัญคือการพัฒนาข้อมูลสถิติรายสาขา ทำให้เกิดแผนพัฒนาสถิติรายสาขา ๑๗ สาขา อยู่ระหว่างดำเนินการ ๔ สาขา มีรายการสถิติทางการที่เป็นทั้งสถิติและสารสนเทศ ประมาณ ๔,๐๐๐ รายการ แบ่งได้ ๒ กลุ่ม คือ ข้อมูลรายการสถิติทางการที่มีหน่วยงานรับผิดชอบจัดทำ ซึ่งเป็นข้อมูลที่พร้อมเผยแพร่ ประมาณ ๓,๐๐๐ รายการ จะนำเข้าสู่การประเมินคุณภาพและมาตรฐานสถิติ พร้อมทั้งนำข้อมูลเผยแพร่ในระบบ SDMX และที่เหลือเป็นรายการข้อมูลสถิติทางการที่ยังไม่มีการดำเนินการจัดทำ และ/หรือไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบ (Data Gap) สำนักงานสถิติแห่งชาติได้ทำการติดตามและประเมินผลการจัดทำข้อมูล โดยกำหนดเป็นโครงการ/กิจกรรมในแผนพัฒนาสถิติรายสาขา แผนพัฒนาสถิติระดับจังหวัด/กลุ่มจังหวัด เพื่อกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการต่อไป

๒) ระดับพื้นที่ (๗๖ จังหวัด/๑๘ กลุ่มจังหวัด)

ได้มีการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานโดยมีการลงนามความร่วมมือทางวิชาการระหว่าง ๓ หน่วยงาน คือสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) และสำนักงานสถิติแห่งชาติ จำนวน ๒ ครั้ง ครั้งแรกเมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๕ และครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๖ ณ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการบูรณาการข้อมูลสถิติระดับพื้นที่ ในการตอบโจทยยุทธศาสตร์ของจังหวัด ในประเด็นปัญหาที่สำคัญในพื้นที่ หรือประเด็นข้อมูลที่สำคัญ และจำเป็นต่อการพัฒนาจังหวัด ขับเคลื่อนโดยคณะกรรมการสถิติระดับจังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ และหัวหน้ากลุ่มงานการพัฒนายุทธศาสตร์จังหวัด หัวหน้ากลุ่มงานข้อมูลและสารสนเทศ สำนักงานจังหวัด และสถิติจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ

ผลลัพธ์ที่ได้คือชุดข้อมูลที่สำคัญ จำเป็นและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์จังหวัด/กลุ่มจังหวัด มีการจัดทำแผนพัฒนาสถิติระดับจังหวัด/กลุ่มจังหวัด คาดว่าจะได้ดำเนินการได้แล้วเสร็จทุกจังหวัดประมาณปลายปี ๒๕๕๗

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาข้อมูลสถิติให้มีมาตรฐาน

คณะอนุกรรมการกำหนดมาตรฐานสถิติ ได้พิจารณา (ร่าง) แผนพัฒนามาตรฐานสถิติประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒ (ร่าง) แผนพัฒนาการจัดการคุณภาพสถิติทางการประเทศไทย และกำหนดเรื่องเพื่อจัดทำมาตรฐานสถิติประเทศไทย รับรองและนำเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาด้านวิชาการเพื่อพิจารณาต่อไป

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การให้บริการข้อมูลสถิติอย่างทั่วถึง

การให้บริการข้อมูลสถิติอย่างเท่าเทียมกัน และส่งเสริมการใช้ข้อมูลในหน่วยงานของรัฐ โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติได้พัฒนา “ระบบต้นแบบการบริหารจัดการสารสนเทศภาครัฐเพื่อการตัดสินใจ” ที่สนับสนุนแลกเปลี่ยนเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานภาครัฐโดยสอดคล้องกับกรอบมาตรฐาน TH e-GIF และมาตรฐานสากล SDMX (Statistical Data and Metadata eXchange) และสนับสนุนการวิเคราะห์และจัดทำรายงานเสนอผู้บริหารในรูปแบบต่างๆ ปัจจุบันอยู่ระหว่างการนำเข้าข้อมูลและ Metadata

กรรมการและเลขานุการ (นายวิบูลย์ ทัต สุทันธกิตติ ผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ) กล่าวว่า การขับเคลื่อนแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย ต้องสร้างความร่วมมือและความเข้าใจ ระหว่างส่วนราชการ ผู้ผลิตข้อมูลสถิติในสาขาต่างๆ มีการพบกับปลัดกระทรวง และผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อร่วมกันทำงาน ซึ่งจากการทำงานพบว่าการปฏิบัติงานของสถิติกับงานบริหารจะเป็นคนละบริบทกัน แต่ในความเป็นจริงแล้วจะต้องเป็นกลไกเดียวกัน เนื่องจากข้อมูลที่สำคัญ และจำเป็นเป็นต้นทุนในการวางแผน ดังนั้น สำนักงานสถิติแห่งชาติจึงได้รายงานผลการดำเนินการแปลงแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทยสู่การปฏิบัติ ต่อคณะรัฐมนตรี และมีมติเมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๖ ให้กลไกกระบวนการทั้ง ๒๑ สาขา เป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำแผนบริหารราชการแผ่นดิน แผนประจำปี และแผน พัฒนาสถิติ แต่ยังไม่มีการดำเนินการอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม ดังนั้น ถ้าสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) นำเอามติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๖ เป็นตัวชี้วัดของกระทรวง กรม จังหวัด ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๕๘ เป็นต้นไป จะทำให้กระบวนการได้มาของข้อมูล การทำให้ข้อมูลมีความทันสมัย (Update) เป็นกระบวนการที่อยู่ในรูปแบบเดียวกัน เพื่อนำไปสู่การวางแผนอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

มติที่ประชุม: รับทราบ

วาระที่ ๒.๒ กรอบการดำเนินงานการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานสถิติ

นางสาวกฤษณา จิรวุฒน์สถิตย์ (ผู้อำนวยการสำนักบริหารจัดการระบบสถิติ) นำเสนอกรอบการดำเนินงานการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานสถิติที่สำคัญ ดังนี้

เพื่อให้บรรลุตามเป้าประสงค์ของยุทธศาสตร์ที่ ๒ ของแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๘ คือ การพัฒนาข้อมูลสถิติให้มีมาตรฐาน จำเป็นต้องดำเนินการพัฒนาการจัดการคุณภาพและมาตรฐานในการผลิตสถิติทางการ สร้างองค์ความรู้ให้ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ทางด้านสถิติของหน่วยผลิตสถิติทางการ มีความรู้ความเข้าใจ และสร้างความร่วมมือในการขับเคลื่อนให้สถิติทางการของประเทศมีคุณภาพตามมาตรฐานสากล เพื่อให้เกิดฐานข้อมูลสถิติหลักของประเทศที่ต้องนำมาใช้เพื่อตัดสินใจ และเป็นข้อมูลสำคัญที่ประกอบการวางแผนเพื่อพัฒนาประเทศที่มีคุณภาพและเชื่อถือได้

กรอบแนวคิดคุณภาพและมาตรฐานสถิติ

คุณภาพสถิติ จากการศึกษาและรวบรวมความหมายของคำว่าคุณภาพสถิติจากแหล่งต่างๆ ที่น่าเชื่อถือ สามารถสรุปความหมายของคำว่า “คุณภาพสถิติ” ได้คือ ตรงตามความต้องการของผู้ใช้ หรือเหมาะสมกับวัตถุประสงค์/การนำไปใช้ (fit for purpose/use) มีกระบวนการผลิตสถิติที่ดีตามหลักวิชาการ ถูกต้อง เชื่อถือได้ ทันเวลา สอดคล้องและมีมาตรฐาน ปราศจากการแทรกแซง

มาตรฐานสถิติ เป็นแนวคิด คำจำกัดความ การจัดจำแนกข้อมูล และวิธีการในการผลิตสถิติ เพื่อให้ได้สถิติทางการที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับมาตรฐานสากล และพร้อมสู่การแลกเปลี่ยนและใช้ประโยชน์ร่วมกัน

จากกรอบงานมาตรฐานสถิติ พบว่ามี “หัวข้อเรื่อง” ที่ต้องนำมาจัดทำมาตรฐานสถิติหลายหัวข้อเรื่อง จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดลำดับในการจัดทำมาตรฐานสถิติ โดยพิจารณาจากการใช้ประโยชน์จากข้อมูลสถิติร่วมกันเป็นหลัก เพื่อให้การบริหารจัดการมาตรฐานสถิติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและทันต่อการใช้งาน ซึ่งสามารถจัดกลุ่มเรื่องที่ต้องจัดทำมาตรฐานสถิติได้เป็น ๓ กลุ่ม คือ ๑) มาตรฐานสถิติที่ใช้ร่วมกันทุกๆ หน่วยงาน/สาขาสถิติ

(Universal Statistical Standard) ๒) มาตรฐานสถิติที่ใช้ร่วมกันมากกว่า ๑ หน่วยงาน/สาขาสถิติ (Common Statistical Standard) ๓) มาตรฐานสถิติที่ใช้งานเฉพาะหน่วยงาน/สาขาสถิติ (Specific Statistical Standard)

ทั้งนี้ สำนักงานสถิติแห่งชาติได้สอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสถิติรายสาขา ๒๑ สาขา เมื่อวันที่ ๑๖-๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ที่มีต่อ (ร่าง) แผนพัฒนามาตรฐานสถิติประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๒ พบว่าประมาณร้อยละ ๙๐ ของผู้ตอบแบบสอบถามเห็นชอบต่อ (ร่าง) แผนพัฒนามาตรฐานสถิติฯ ที่จะดำเนินการพัฒนาการบริหารจัดการมาตรฐานและคุณภาพสถิติประเทศไทยต่อไป

กรรมการและเลขานุการ (นายวิบูลย์ ทัด สุทันธกิตติ ผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ) กล่าวว่า จากการทบทวนการจัดทำมาตรฐานสถิติของประเทศแถบยุโรป และองค์การสหประชาชาติ (UN) พบว่าการดำเนินการจัดคุณภาพข้อมูลสถิติได้เริ่มดำเนินการจากข้อมูลงานทะเบียน สำหรับประเทศไทย สำนักงานสถิติแห่งชาติได้จัดเตรียมโปรแกรม (software) ตามกระบวนการเพื่อการผลิตสถิติทั่วไป ๙ ขั้นตอน (Generic module) ของ UN โดยในปี ๒๕๕๘ สำนักงานสถิติแห่งชาติจะนำกระบวนการดังกล่าวมาใช้กับการผลิตข้อมูลจากการสำรวจ/สำมะโน โดยนำร่องในโครงการสำรวจที่สำนักงานฯ ดำเนินการเป็นประจำ เช่น โครงการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร (สรง.) การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน (สศส.) ซึ่งเป็นการประเมินคุณภาพการผลิตข้อมูล (Quality Assessment) ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ

มติที่ประชุม: รับทราบ

วาระที่ ๒.๓ การประชุมคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานสถิติ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๗

นางสาวกฤษณา จิรวัดน์สถิตย์ (ผู้อำนวยการสำนักบริหารจัดการระบบสถิติ) รายงานว่า จากการประชุมคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานสถิติ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๗ คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานสถิติมีมติเห็นชอบในหลักการของ (ร่าง) แผนพัฒนามาตรฐานสถิติประเทศไทย พ.ศ.๒๕๕๘-๒๕๖๒ แผนพัฒนาการจัดการคุณภาพสถิติทางการประเทศไทย พ.ศ.๒๕๕๘-๒๕๖๒ หลักปฏิบัติ (Code of Practice) และกรอบการดำเนินงาน (Quality Framework) การจัดการคุณภาพสถิติทางการประเทศไทย แต่ขอให้แก้ไขแผนพัฒนาการจัดการคุณภาพสถิติฯ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ กลยุทธ์ที่ ๒.๓ ในส่วนของผลผลิตที่ ๒ “ทุกกรมหรือเทียบเท่ามีรายการข้อมูลสถิติทางการเพิ่มขึ้นจากเดิมอย่างน้อยร้อยละ ๒๕ ต่อปี” เนื่องจากการมีรายการสถิติทางการเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ ๒๕ ถือว่าเป็นปริมาณค่อนข้างมาก อีกทั้งเป็นตัวชี้วัดด้านคุณภาพข้อมูลสถิติ ดังนั้นไม่ควรวัดในเชิงปริมาณ ควรวัดในเชิงคุณภาพ เนื่องจากบริบทของแต่ละหน่วยงานมีความแตกต่างกัน

กรรมการและเลขานุการ (นายวิบูลย์ ทัด สุทันธกิตติ ผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ) กล่าวว่า จะต้องมีการกำหนดเป้าหมายให้มีความท้าทาย ซึ่งขณะนี้กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงพาณิชย์ได้มีการจัดทำยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องเรียบร้อยแล้ว ดังนั้น จะต้องมีการกำหนดสถิติทางการที่เป็นมาตรฐานระดับประเทศ ระดับกระทรวง หรือของกลุ่มในระหว่างกระทรวงด้วยกัน จากนั้นจะต้องมีการผลักดันให้เป็นไปตามมติ ครม. เมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๖

ประธานกรรมการ (ศ.ดร.คุณหญิง สุธาดา กิระนันท์) กล่าวว่า การทำงานดังกล่าวต้องใช้ระยะเวลา รวมถึงปัญหาเรื่องการขาดบุคลากรทางสถิติของแต่ละกระทรวง กรม จึงควรมีการวางมาตรฐานบุคลากรทางด้านสถิติด้วย โดยให้บูรณาการเข้าไปในแผนพัฒนามาตรฐานสถิติประเทศไทย ซึ่งเดิมมีเพียงมาตรฐานของข้อมูล และมาตรฐานเฉพาะเรื่อง เช่น เรื่องโรค เรื่องยา ฯลฯ

มติที่ประชุม: รับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๓: เรื่องเพื่อพิจารณา

รศ.ดร.สรชัย พิศาลบุตร (หัวหน้าโครงการพัฒนาข้อมูลสถิติและสารสนเทศของหน่วยงานภาครัฐ ๒๑ สาขา) นำเสนอรอบแนวคิด แนวทาง คู่มือ และเครื่องมือในการบริหารจัดการมาตรฐานและคุณภาพสถิติประเทศไทย ที่ได้มีการศึกษาจากประเทศต่างๆ และองค์ระระหว่างประเทศ เช่น สำนักงานสถิติแคนาดา สำนักงานสถิติสหราชอาณาจักร EuroStat United Nations Statistics Division เป็นต้น เพื่อนำมาปรับเปลี่ยนให้เข้ากับบริบทของประเทศไทย วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค และโอกาส ในเรื่องของคุณภาพของข้อมูล ซึ่งแผนบริหารจัดการคุณภาพฯ และแผนพัฒนามาตรฐานฯ จะสามารถนำไปปฏิบัติได้นั้น จะต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยสถิติอื่นๆ

วาระที่ ๓.๑ การบริหารจัดการคุณภาพสถิติประเทศไทย

วาระที่ ๓.๑.๑ (ร่าง) แผนพัฒนาการจัดการคุณภาพสถิติทางการประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๒

ผศ.ดร.ธิวัตรรัตน์ ทิพรส (หัวหน้าโครงการพัฒนาคุณภาพสถิติทางการ) กล่าวว่า สภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจ และสังคมในปัจจุบันเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีรูปแบบที่ซับซ้อนมากขึ้น ดังนั้น ผู้บริหารมีความต้องการข้อมูลสถิติที่ถูกต้อง แม่นยำ เพื่อให้แน่ใจได้ว่าการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจเป็นไปอย่างถูกต้องและโปร่งใส “คุณภาพของข้อมูลสถิติ” จึงเป็นสิ่งที่ทั้งผู้ใช้และผู้ผลิตสถิติทางการหันมาให้ความสำคัญ เพื่อให้สถิติทางการของประเทศมีคุณภาพตามมาตรฐานสากล และสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้ใช้ว่า “สถิติทางการเป็นฐานข้อมูลสถิติหลักของประเทศที่ต้องนำมาใช้เพื่อตัดสินใจ และประกอบการวางแผนเพื่อพัฒนาประเทศที่มีคุณภาพและเชื่อถือได้”

(ร่าง) แผนพัฒนาการจัดการคุณภาพสถิติทางการประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๒

มีวิสัยทัศน์ คือ “ประเทศไทยมีการจัดการคุณภาพสถิติทางการที่เป็นรูปธรรมซึ่งสำนักงานสถิติแห่งชาติและหน่วยผลิตข้อมูลสถิติทางการร่วมกันจัดทำเพื่อให้เกิดข้อมูลสถิติทางการที่มีคุณภาพสำหรับใช้ในการพัฒนาประเทศ” และพันธกิจ ๔ ข้อ คือ ๑) บริหารจัดการคุณภาพข้อมูลสถิติทางการของประเทศ ๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตข้อมูลสถิติทางการที่มีคุณภาพ ๓) ส่งเสริมและสนับสนุนการเผยแพร่และการให้บริการข้อมูลสถิติทางการ ๔) ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ประโยชน์ข้อมูลสถิติทางการ และมีแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ประกอบด้วย ๔ ยุทธศาสตร์ ๑๐ ตัวชี้วัด และ ๘ โครงการ

ข้อคิดเห็น/ข้อสังเกตของที่ประชุมฯ

๑) การวางกรอบคุณภาพของข้อมูล ควรมีความชัดเจนว่าเป็นข้อมูลสถิติจากงานทะเบียน หรือข้อมูลสถิติจากงานสำรวจ/สำมะโน

๒) สำนักงานสถิติแห่งชาติในฐานะที่เป็นหน่วยงานกลางในการบริหารจัดการข้อมูล (Clearing House) จะต้องอาศัยอำนาจตามกฎหมาย เพื่อจะทำให้ได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

มติที่ประชุม: มอบหมายให้ฝ่ายเลขาฯ ทบทวน (ร่าง) แผนพัฒนาการจัดการคุณภาพสถิติทางการฯ ให้เข้าใจง่ายและชัดเจน

วาระที่ ๓.๑.๒ (ร่าง) หลักปฏิบัติ (Code of Practice) และกรอบการดำเนินงาน (Quality Framework) เพื่อการจัดการคุณภาพสถิติทางการประเทศไทย

ผศ.ดร.ธิวัตรรัตน์ ทิพรส (หัวหน้าโครงการพัฒนาคุณภาพสถิติทางการ) กล่าวว่า หลักปฏิบัติ (Code of Practice: CoP) ใช้ในการกำหนดมาตรฐานในการพัฒนา จัดทำ และเผยแพร่ข้อมูลสถิติ โดยมุ่งเน้นหลักปฏิบัติในการควบคุมคุณภาพสถิติทางการแบบกว้างๆ ซึ่งประกอบด้วย ๔ หัวข้อหลัก คือ ระบบสถิติทางการ

สภาพแวดล้อมของสถาบัน กระบวนการทางสถิติ และผลผลิตสถิติทางการ โดย CoP ได้ระบุตัวชี้วัดที่เป็นแนวปฏิบัติขั้นสูงของหลักปฏิบัติในแต่ละข้อ เพื่อให้ข้อมูลสถิติที่ได้มีคุณภาพตามมาตรฐาน ทั้งสิ้นจำนวน ๑๔ ข้อ

ในขณะที่กรอบการดำเนินงาน (Quality Framework) เน้นการนำมาปฏิบัติจริงที่อธิบายวิธีปฏิบัติในรายละเอียดต่อจาก CoP เพื่อให้เกิดความชัดเจนมากขึ้น โดยเน้นเฉพาะเรื่องสภาพแวดล้อมของสถาบัน (เฉพาะหลักปฏิบัติข้อที่ ๓ ความรับผิดชอบด้านคุณภาพ) กระบวนการทางสถิติ และผลผลิตสถิติทางการ ทั้งสิ้นจำนวน ๑๐ ข้อ

ข้อคิดเห็น/ข้อสังเกตของที่ประชุมฯ

หลักปฏิบัติ (Code of Practice) จะต้องคำนึงถึงรายละเอียดข้อมูล (Metadata) ที่ถูกต้อง เพื่อให้เกิดความโปร่งใสกับผู้ใช้ข้อมูล ซึ่งสถิติที่ดีนั้นจะต้องเป็นสารสนเทศที่มีคุณภาพ

มติที่ประชุม: มอบหมายให้ฝ่ายเลขาฯ ทบทวน (ร่าง) หลักปฏิบัติ (Code of Practice) และกรอบการดำเนินงาน (Quality Framework) ให้เข้าใจง่าย ชัดเจน และเกิดความโปร่งใสกับผู้ใช้ข้อมูล

วาระที่ ๓.๒ การบริหารจัดการมาตรฐานสถิติประเทศไทย

วาระที่ ๓.๒.๑ (ร่าง) แผนพัฒนามาตรฐานสถิติประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๒

ผศ.ดร.สินธวะวาทย์ คามดิษฐ์ (หัวหน้าโครงการจัดทำแผนพัฒนามาตรฐานสถิติประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๒) กล่าวว่าเนื่องด้วยระบบสถิติของประเทศไทยมีลักษณะเป็นแบบกระจายงาน ส่งผลให้เกิดความซ้ำซ้อนในการผลิตข้อมูลสถิติ สิ้นเปลืองงบประมาณ ไม่สามารถบูรณาการและเชื่อมโยงกันได้ (เพราะไม่ใช่มาตรฐานเดียวกัน) จึงจำเป็นต้องมี “การพัฒนาข้อมูลสถิติให้มีมาตรฐาน” เพื่อให้การผลิตสถิติทางการของประเทศเป็นมาตรฐานตามหลักสากล มีคุณภาพ และสามารถเปรียบเทียบกันได้ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ

(ร่าง) แผนพัฒนามาตรฐานสถิติประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๒ มีวิสัยทัศน์ คือ “ประเทศไทยมีมาตรฐานสถิติที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลที่ทุกหน่วยงานร่วมกันขับเคลื่อน เพื่อให้สถิติของประเทศพร้อมสู่การแลกเปลี่ยนและใช้ประโยชน์ร่วมกันอย่างแท้จริง” พันธกิจ ประกอบด้วย ๑) พัฒนามาตรฐานสถิติประเทศไทยให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลภายใต้การมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ ๒) พัฒนาศักยภาพบุคลากรในหน่วยผลิตสถิติทางการให้มีความรู้ด้านมาตรฐานสถิติ ๓) ส่งเสริมการใช้มาตรฐานสถิติในการผลิตสถิติทางการ แผนปฏิบัติการ (Action Plan) ประกอบด้วย ๓ ยุทธศาสตร์ ๙ ตัวชี้วัด ๘ โครงการ

ข้อคิดเห็น/ข้อสังเกตของที่ประชุมฯ

แผนพัฒนามาตรฐานสถิติประเทศไทย ต้องกำหนดกรอบการดำเนินงานให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ผลิตสถิติ

มติที่ประชุม: มอบหมายให้ฝ่ายเลขาฯ ทบทวน (ร่าง) แผนพัฒนามาตรฐานสถิติฯ ให้เข้าใจง่ายและชัดเจน

วาระที่ ๓.๒.๒ มาตรฐานสถิติประเทศไทยที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ ๒๕๕๘

รศ.ดร.สรชัย พิศาลบุตร (หัวหน้าโครงการพัฒนาข้อมูลสถิติและสารสนเทศของหน่วยงานภาครัฐ ๒๑ สาขา) กล่าวว่าสำนักงานสถิติแห่งชาติได้สอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสถิติรายสาขา ๒๑ สาขา เมื่อวันที่ ๑๖-๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ที่มีต่อ (ร่าง) แผนพัฒนามาตรฐานสถิติประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๒ ที่ต้องการให้นำมาจัดทำมาตรฐานสถิติก่อน ๓ อันดับแรก ซึ่งผลที่ได้คือมาตรฐานการศึกษา อาชีพ อุตสาหกรรมตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และจากการประชุมคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานสถิติที่ประชุมมีมติให้สำนักงานสถิติแห่งชาติเป็นผู้รับผิดชอบจัดทำมาตรฐานสถิติที่ใช้ร่วมกันทุกๆ หน่วยงานหรือ

หลายหน่วยงาน สำหรับมาตรฐานสถิติที่ต้องจัดทำร่วมกับหน่วยงานอื่นให้ดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานที่เป็นเจ้าภาพหลักคู่ขนานกันไป โดยแต่งตั้งคณะกรรมการมาตรฐานสถิติเฉพาะเรื่อง เพื่อพิจารณาและจัดทำมาตรฐานสถิติให้ทันกับความต้องการใช้งาน

ข้อคิดเห็น/ข้อสังเกตของที่ประชุมฯ

ควรมีการจัดลำดับความสำคัญ เริ่มจากการกำหนดประเด็นที่หน่วยสถิติอื่นๆ ต้องใช้ในการดำเนินงานร่วมกัน โดยให้สำนักงานสถิติแห่งชาติเป็นหน่วยงานกลางในการประสานกับหน่วยสถิติอื่นๆ

มติที่ประชุม: เห็นชอบให้สำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นหน่วยงานประสานในการจัดทำมาตรฐานสามารถแยกเป็น ๒ เรื่อง คือ มาตรฐานทั่วไป และมาตรฐานเฉพาะเรื่อง รวมทั้งนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขอความเห็นชอบและประกาศใช้ให้เป็นมาตรฐานเดียวกันต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๔: เรื่องอื่นๆ

วาระที่ ๔.๑ แนวทางการพัฒนาสถิติทางการให้มีคุณภาพและมาตรฐานเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจผู้บริหาร

กรรมการและเลขานุการ (นายวิบูลย์ทัต สุทันธนิกิตต์ ผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ) กล่าวว่า การพัฒนาสถิติฯ มีเป้าหมายให้มีข้อมูลสถิติที่สำคัญ จำเป็น มีคุณภาพและมาตรฐาน ขับเคลื่อนโดยหน่วยงานทุกหน่วยงาน โดยมีการพัฒนาการผลิตข้อมูลสถิติอย่างสม่ำเสมอ ผ่านการประชุมคณะกรรมการสถิติ ๒๑ สาขา โดยจะจัดระดับสถิติทางการที่เป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญและจำเป็นเพื่อตอบประเด็น/ปัญหาที่สำคัญ ออกเป็น ๓ ระดับ คือ

- ระดับที่ ๑ ระดับประเทศ
- ระดับที่ ๒ ระดับภารกิจ (กระทรวง/กรม)
- ระดับที่ ๓ ระดับพื้นที่ (จังหวัด/กลุ่มจังหวัด)

มติที่ประชุม: รับทราบ

วาระที่ ๔.๒ ปรับปรุงองค์ประกอบคณะกรรมการที่ปรึกษาด้านวิชาการ

กรรมการและเลขานุการ (นายวิบูลย์ทัต สุทันธนิกิตต์ ผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ) กล่าวว่า เพื่อให้คณะกรรมการที่ปรึกษาด้านวิชาการดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ฝ่ายเลขาฯ จึงขอเพิ่มองค์ประกอบคณะกรรมการฯ จำนวน ๕ ท่าน ดังนี้

๑. ดร.สรชัย พิศาลบุตร	เป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านสถิติ
๒. ดร.นิพนธ์ พัวพงศกร	เป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านเศรษฐศาสตร์
๓. ดร.สมชัย จิตสุชน	เป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านเศรษฐศาสตร์
๔. ดร.เดชรัต สุขกำเนิด	เป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวางแผน
๕. นายสุชาวี แสงหาญ	เป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

มติที่ประชุม: เห็นชอบ

วาระที่ ๔.๓ ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากคณะกรรมการที่ปรึกษาด้านวิชาการ

๑. สำนักงานสถิติแห่งชาติ ควรมีกรอบตัวอย่างทั่วไป (Common Frame) เพื่อให้ทุกหน่วยสถิติใช้ในงานสำรวจของหน่วยสถิติอื่นๆ

๒. การบริหารจัดการข้อมูลจากทะเบียน และข้อมูลจากการสำรวจ/สำมะโน สำนักงานสถิติแห่งชาติ ควรจะดำเนินการ ดังนี้

๒.๑ สอบถามประเด็น/ปัญหาที่สำคัญจากผู้บริหารในระดับกระทรวง หรือหน่วยงานที่เป็นผู้กำหนดนโยบายในการพัฒนาประเทศ เช่น รองนายกรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจ/ฝ่ายสังคม เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นต้น

๒.๒ นำเสนอข้อมูลสถิติทางการในประเด็น/ปัญหาที่สำคัญต่อสื่อมวลชน เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนได้รับรู้ถึงสถานการณ์ต่างๆ และสามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ได้ต่อไป

๒.๓ มีนโยบายในด้านการพัฒนาหน่วยสถิติ เพื่อให้ทุกหน่วยงานเกิดความตระหนักในการผลิตข้อมูลที่มีคุณภาพและมาตรฐาน และมีการใช้ข้อมูลให้มากขึ้น

๒.๔หารือกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ในการกำหนดความก้าวหน้าแก่บุคลากรในสายงานวิชาการสถิติของหน่วยงานต่างๆ

๓. การจัดทำแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย ฉบับที่ ๒ ควรประกอบด้วย

๓.๑ กำหนดประเด็น/ปัญหาที่สำคัญ (Agenda) เช่น สังคมผู้สูงอายุ ความเหลื่อมล้ำ การบริหารจัดการน้ำ การพัฒนาจังหวัดชายแดน การศึกษา ประชากรวัยแรงงาน เป็นต้น และสร้างความร่วมมือเพื่อพัฒนาสถิติระหว่างผู้ใช้ ผู้ผลิต และนักวิชาการ เพื่อร่วมกันวิเคราะห์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการทำผังสถิติทางการได้

๓.๒ การจัดลำดับความสำคัญของข้อมูลสถิติทางการ ตามประเด็น/ปัญหาที่สำคัญ (Agenda) ซึ่งจะต้องมีการติดตามแผนงาน (Roadmap) การทำงานร่วมกันระหว่างสำนักงานสถิติแห่งชาติและหน่วยสถิติอื่นๆ

มติที่ประชุม: รับทราบ

เลิกประชุมเวลา ๑๔.๓๐ น.

(นางสาวกฤษณา จิรวัดน์สถิตย์)
ผู้อำนวยการสำนักบริหารจัดการระบบสถิติ
ผู้บันทึกรายงานการประชุม

(นางสาวรัจนา เนตรแสงทิพย์)
รองผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ
กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
คณะกรรมการที่ปรึกษาด้านวิชาการ
ผู้ตรวจรายงานการประชุม